

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum Deus sit in omnibus rebus. art. 1. disp. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

articulis huius quæstionis tractat D. Thomas, in A
libris Physicorum explicauimus.

QVÆSTIO VIII.

De existentia Dei in rebus.

ARTICVLVS I.

Vtrum Deus sit in omnibus rebus.

DISPUTATIO I.

Deus ex infi-
nitate sua ef-
fentia habet
ut sit ubi-
que.

Deus in om-
nibus rebus
ita presentis
ut secundum
suam substan-
tiam à nulla
earum parte
distet.

DX infinite atque immensitate diuina
essentia provenit, quod cum in se omni-
nò indiuisibilis sit, nihilominus tota sit
vbique, atque in omnibus rebus: eaque de cau-
sa D. Thomas disputatione de infinite Dei
disputationem de existentia Dei in rebus appositè
annectit.

Conclusio huius articuli est. Deus ad eum sen-
sum est in omnibus rebus, quo secundum suam
substantiam est illis presens, hoc est, ab eis, & ab vna-
quaque earum nulla ratione distans. Hanc Catho-
licorum nullus negare valet: eò quod sit manifestè
de fide. Hieremias cap. 23. *Cælum & terram ego im-
pleo, quod à Deo dictum est, ut doceret nihil posse
ipsum latere, qui vbique presens esset. Idem signifi-
cificat verba illa Sapientia capite 1. Spiritus Domi-
ni repleuit orbem terrarum. Cum enim de maledico
homine præmissum esset, Renum illius testis est Deus,
& cordis illius seruator est verus, & lingua eius audi-
tor, continuo subiungitur. Quoniam Spiritus Domi-
ni repleuit orbem terrarum. Psalm. 138. Quò à facie tua
fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero
in infernum, ades. Et Actorum 17. Non longe est ab
vnaquoque nostrum in ipso enim viuimus, mouemur &
sumus. Varia Sanctorum testimonia lege, si placet,
apud Magistrum in 1. distinct. 37. vbi de hac re di-
sputat.*

Deinde probatur conclusio ratione D. Thomæ
3. contra gentes capite 68. quæ, ut statim patebit, re
ipsa parum ab ea differt, quam hoc loco confecit.
Deus in omni re immediate (id est, sine interuentu
causæ alterius, per quam operetur) creat, & conser-
uat aliquid, ut in substantiis corporis expertibus
ipsas earum naturas, in corporibus verò, materiam
primam: sed omne agens, quod ita immediate oper-
atur, necessariò est immediatum secundum locum,
& presens passo: ergo Deus ita est in omnibus re-
bus, ut illis presens sit secundum suam substantiam,
ab eisque nullo modo distans: atque cum non creet
& conseruet partem vnâ: mediante alia, sed singu-
las immediate, consequens est, ut intimè sit secun-
dum suam substantiam in omnibus rebus, ita ut à
nulla parte distet. Maior constat ex dictis q. 2. art. 3.
Vbi demonstratum est, vniuersitatem hanc corpo-
rum à Deo emanasse primò per creationem, simul-
que materiam concreatam fuisse, eodemque influxu
quo primò suum esse accepit, perpetuò deinceps à
Deo conseruari. Atque eo loco, tum etiam quæstio,
præcedente ostensum est, creare solius Dei esse: de
qua re etiam inferius sermo q. 45. quare si sub-
stantia corporis expertes sint admittenda, cum illa
non aliter potuerint produci quam ex nihilo, hoc
est, per creationem, sit, ut maior proposita vniuersim
vera sit. Minor verò est Aristotelis 7. Physicorum
cap. 2. & 1. de generatione cap. 6.

Ratio D. Thomæ hoc loco hæc est. Esse creatum
est proprius effectus Dei, cuius proinde Deus est
immediata causa efficiens, non solum quando res
primò esse incipiunt, sed etiam quamdiu postea cõ-
seruantur: non secus ac sol causa est efficiens lumi-
nis in aërem producti, non solum quando primò ab
eo producitur, sed etiam quamdiu postea conserua-
tur: sed omne agens, quod est immediata causa effi-
ciens alicuius effectus, est necessariò presens, nullò-
que modo distans ab eo: cum ergo esse sit intimum
omnibus rebus, eò quod sit velut forma atque actus
omnium, quæ sunt in rerum natura: sit, ut Deus non
solum sit in omnibus rebus, sed etiam illis intimus
sit. Maiorem probat, quoniam Deus est ipsum esse
per essentiam, & ob id necessarium est, ut esse rei
creatæ sit proprius effectus illius. Minorem verò te-
stimonio Aristotelis 7. Physicorum confirmat.

Ratio hæc solum differt ab ea, quam ex 3. contra
gentes confecimus, in maiori illa propositione: esse
est effectus proprius Dei, non solum quando primò
producitur, sed etiam quamdiu postea conseruatur.
Ut verò eam explicat Caietanus inferius q. 44. arti-
culo 2. & q. 45. articulo 5. intelligenda est de effectu
per se producto, ad modum loquendi Aristotelis 1.
Physicorum cap. 8. textu 76. vbi ita docet: si animal
fiat ex animali, & quoddam animal ex quodam ani-
mali, ut canis ex equo, tunc animal, quod includitur
in cane, non fit per se: quia præerat in equo, ex quo
canis generatur: sed solum esse canis fit per se: natu-
ra namque non intendit per se esse, quod præerat
in materia, sed solum illud esse, quod in ea nondum
erat. Iuxta hunc ergo loquendi modum, illud esse
producitur per se, quod non præerat in eo, ex quo
producitur: illud verò producitur per accidens,
quod in eo iam præerat. Sensus ergo propositionis
D. Thomæ hic est, esse rei creatæ, non hoc aut illud,
sed in commune, vbicumque reperitur, si fit per se
productum, est proprius effectus Dei ab eo solo per
creationem immediate productus & conseruatus.
In omni autem substantia producta tandem deueni-
endum est ad eiusmodi esse, quod tamquam prop-
rius effectus Dei à solo Deo sit primò productum,
eodemque influxu, perpetuò immediate conseruetur:
licet enim quando equus ex femine generatur,
causæ secundæ producant per se esse equi, animalis,
aut etiam viuents, quod in equo essentialiter inclu-
ditur, esse tamen in commune non producitur ab
eis per se, quoniam iam præerat in femine atque in
materia, ex qua equus producitur: esse verò mate-
riæ: cum non aliter produci posset, quam ex nihilo,
& per creationem, est proprius effectus Dei, cuius
soli est, rem efficere nullo præsupposito subiecto,
remque ita effectam conseruare. Idem cernitur in
cæteris rebus à causis secundis productis: semper
enim præcedit aliquid, tanquam proprius effectus
Dei, quod sit velut fundamentum, atque subiectum
eius esse, quod causæ secundæ possunt efficere. Ma-
ior propositio ita intellecta parum differt à maiori
propositione rationis, quam D. Thomas 3. contra
gentes confecit.

Quando D. Thomas in hoc articulo asseruit, esse
rei creatæ perinde esse proprium effectum Dei at-
que ignite, siue incendere est proprius effectus
ignis, exemplum hoc ita est intelligendum, ut sit
proprius effectus ignis, vel alterius, in quo ignis
eminenter contineatur. Deus autem, cuius
proprius effectus dicitur esse rei crea-
tæ, in nullo alio eminenter
continetur.

DISPV